

Unusual nesting by Tengmalm's Owls (*Aegolius funereus*) in Orava

Neobvyklé hniezdenie pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*) na Orave

Dušan KARASKA

Karaska D 2007: Unusual nesting by Tengmalm's Owls (*Aegolius funereus*) in Orava. Slovak Rapt J, 1: 57-58.

Address for correspondence: Dušan Karaska, Oravský Podzámok 261, SK-027 41, Slovakia. E-mail: karaska@sovs.sk

The Tengmalm's Owl (*Aegolius funereus*) is a Siberian zoogeographical type, and usually nests inside hollowed-out trees. Most frequently these are hollows made by Black Woodpeckers (*Dryocopus martius*). In much more seldom cases they use naturally-occurring hollows, such as where a branch has rotted away. Only rarely do they occupy boarded nesting-boxes. This *tajga*-dwelling owl ranks together with the Pygmy Owl (*Glaucidium passerinum*) and Tawny Owl (*Strix aluco*) among the most common representatives of the *Strigiformes* order in the Orava region.

In April 2001 nesting-boxes were installed up at Kubínska Fell in the Oravská Magura hills, originally intended for Tawny and Ural Owls. These were not regularly monitored, though, and it was a great surprise to me when I was informed by J. Lehotský (*in verb.*) that a random inspection of one box on 8th June 2004 had found two Tengmalm's Owls sitting in the opening. That very day I went to check the box personally, and saw two fully-fledged youngsters sitting in the box, which flew into the nearby trees as I climbed up to the box. One adult bird was spotted in the vicinity. The floor of the box was covered in a thick layer of regurgitated pellets – undeniable proof that these owls had been raised in this nest.

The box was fixed to a spruce trunk 8 metres above ground, about 100 metres from the forest track leading from the town of Dolný Kubín up to the chalet at Kubínska Fell, at around 780 metres above sea-level (territory of Záskanie, Oravská Magura, quadrant DFS 6781). The box itself was 40 cm deep by 40 cm wide and 50 cm high, built as a half-box with an entrance opening taking up the upper

half of the front wall. This was altogether an abnormally large box for the Tengmalm's Owls, especially with the very large entrance hole.

The much more frequently-used natural woodpeckers' hollows have oval-shaped entrance openings between 6-11 x 8-11 cm in size (Hudec, 1983). The literature recommends boxes for Tengmalm's Owls with dimensions 18 x 18 cm up to 24 x 24 cm (floor), 30 – 50 cm in height and with a 7.5 – 11 cm diameter entrance hole (Hudec 1983, Mebs & Scherzinger 2000). The box occupied by these owls was therefore substantially larger.

This nesting in an abnormally large box may be explained through the lack of more suitable hollows in the vicinity, and superfluity of food supplies. In 2004 there was a great increase in woodland rodent numbers. Last but not least, a reason for the owls' using this box might have been the suitability of the immediate surroundings of the box. In future there will be more thorough monitoring of this particular box with the aim of finding out whether the Tengmalm's Owls occupy it on further occasions.

Summary

In the Oravská Magura hills near Dolný Kubín (northern Slovakia) on 8th June 2004, a nesting-box of dimensions 40 x 40 x 50 cm with the upper half of the front wall open as its entrance was found to contain two grown-up Tengmalm's Owl fledglings (*Aegolius funereus*). This is a case of unusual nesting by this species in an abnormally-large box with dimensions suitable for a Ural Owl (*Strix uralensis*). Nesting by Tengmalm's Owls in this large box may be explained through lack of more suitable hollows

in nearby trees, and superfluity of food supply, as in 2004 there was an increase in woodland rodent numbers. Last but not least, a reason for the owls' using this box was apparently the suitability of the immediate surroundings of the box.

Pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*) ako sibírsky zoogeografický element hniezdi v dutinách stromov. Najčastejšie sú to dutiny po tesárovi čiernom (*Dryocopos martius*). Oveľa vzácnejšie sú to prirodzene vzniknuté dutiny po vyhnitom konári a pod. Zriedkavo obsadzujú aj umelé hniezdne búdky. Tento tajgový druh sovy patrí spolu s kuvičkom vrabčím (*Glaucidium passerinum*) a sovou obyčajnou (*Strix aluco*) k najbežnejším zástupcom radu *Strigiformes* na Orave.

V apríli 2001 boli v masíve Kubínskej hole v Oravskej Magure inštalované hniezdne búdky pôvodne určené pre sovy obyčajné a dlhochvosté. Tieto neboli pravidelne kontrolované. Bolo pre mňa veľkým prekvapením, keď mi J. Lehotský (in verb.) oznámil, že pri náhodnej kontrole jednej búdky 8.

Fig. 1. Tengmalm's Owls' (*Aegolius funereus*) nesting box. Photo: D. Karaska

Obr. 1. Hniezdna búdka pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*). Foto: D. Karaska

júna 2004 v jej otvore sedeli 2 pôtiki kapcavé. Ešte v ten istý deň som urobil priamu kontrolu búdky. V búdke sedeli 2 mláďatá, ktoré boli plne operené. Pri lezení na strom k búdke preleteli na susedné stromy.

V blízkosti bol pozorovaný 1 dospelý jedinec. Na dne búdky sa nachádzala hrubá vrstva vývržkov – neklamný dôkaz toho, že v búdke tieto sovy vyhniezdili. Búdka bola 8 m vysoko na kmeni smreka asi 100 m od lesnej cesty vedúcej z Dolného Kubína na chatu na Kubínskej holi v nadmorskej výške približne 780 m n. m. (k. ú. Záskanie, Oravská Magura, kvadrát DFS 6781). Samotná búdka mala rozmery 40 (hĺbka) x 40 (šírka) x 50 (výška) cm. Vletový otvor zaberá hornú polovicu prednej steny. Jednalo sa o polobúdku. Ide teda o abnormálne veľkú búdku pre pôtika, navyše s veľmi veľkým otvorom.

Najčastejšie používané prirodzené tesárie dutiny majú vletový otvor veľký 6 - 11 x 8 - 11 cm oválneho prierezu (Hudec 1983). V literatúre sa pre búdky pre pôtika odporúčajú rozmery 18 x 18 cm - 24 x 24 cm (dno), 30 - 50 cm výška búdky a 7,5 - 11 cm priemer vletového otvoru (Hudec, 1983, Mebs & Scherzinger, 2000). Obsadená búdka mala teda podstatne väčšia.

Hniezdenie v tejto abnormálne veľkej búdke si možno vysvetliť nedostatkom vhodnejších dutín v okolí a nadbytkom potravy. V roku 2004 bola veľká gradácia lesných hlodavcov. V neposlednom rade mohla byť príčinou obsadenia búdky aj vhodnosť prostredia v jej okolí. V budúcnosti sa bude dôkladnejšie sledovať táto búdka za účelom zistenia, či ju pôtik neobsadí aj ďalšíkrát.

Súhrn

V Oravskej Magure pri Dolnom Kubíne (severné Slovensko) boli 8. júna 2004 v búdke o rozmeroch 40 x 40 x 50 cm s otvorenou hornou polovicou prednej steny zistené 2 vyspelé mláďatá pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*). Ide o neobvyklé hniezdenie v abnormálne veľkej búdke rozmermi vhodnej pre sovu dlhochvostú (*Strix uralensis*). Hniezdenie v tejto veľkej búdke si možno vysvetliť nedostatkom vhodnejších dutín v okolí i nadbytkom potravy (v roku 2004 bola gradácia lesných hlodavcov). V neposlednom rade bolo zrejme príčinou obsadenia búdky aj vhodnosť prostredia v jej okolí.

References

- Hudec K et al 1983: Fauna ČSSR. Ptáci 3/I. Academia, Praha, 704.
Mebs T & Scherzinger W 2000: Die Eulen Europas. Franckh-Kosmos Verlag Stuttgart, 396.